

ΕΝΑΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ

Ο ΛΙΒΕΛΛΟΓΡΑΦΟΣ ΕΡΡΙΚΟΣ ΡΟΣΦΟΡ

Τε ντεπευτε του Ροσφορ ως ποιητού. Πώς άγκωνώρισε τη μεγαλοφυΐα του Κορσέ. 'Ο άφρανας που ρεκαίνε ενν πινάκκα άξιας 15.000 φράγκων. 'Ενας άριστοκρατης που άπαρνειται τους τιτλους του και τένερα του. 'Η θριαμβευτική έκδοσις του «Φανου». Ροσφορ και Ναπολέων ΙΙΙ. 'Η έξορσις στο Βέλγιο. Πώς οι λαθρέμποροι έμπαιχαν στη Γαλλία το «Φανου». 'Η δελεαστικά και η κηδεία του Βικτωρ Νουάρ. 'Ενα χαριτωμένο άνεκδοτο του Νταντέ. 'Η αγάπη του Ροσφορ προς τα παιδιά του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Α'.
ΗΝ 31η του περασμένου 'Ιανουαρίου συμπληρώθηκαν έκατό άκριβώς χρόνια από την ήμερα που γεννήθηκε στο Παρίσι ο μακίμος 'Ερρίκος ντε Ροσφόρ, άπόγονος και' εΐθεταν μιάς των ένδοξοτέρων οικογενειών της μεσαιωνικής Γαλλίας.

'Ο Ροσφόρ, μολονότι έβελτε να διακριθί στη ζωή του ως ένας επαναστατής δημοσιογράφος, ως ένας λιβελλογράφος τρομερός και άδυσωπος, παρουσιάστηκε στην άρχη ως ποιητής. Κατά το 1855, όταν ήταν άκόμα 14 χρόνων, βραβεύτηκε σε άλλοιο ποιητικό διαγωνισμό της Τριτοβής με' ένα «Σονέτο προς την Παρθένου». 'Αργότερα, άν και έταρε να γράφη περί σιγής, εξηκολούθησε ν' άγαπά την ποίηση και τους ποιητές.

Έπειτα άναστεινος εξαρτηζό τη ζωγραφική και είχε τόσο πολύ άνεπτυγμένο το καλλιτεχνικό του γούστο, ώστε μπορούσε να ξεχωρίζη τα προημιτικά έργα τέχνης από τον πιο τέλειο τεχνοζήτη. 'Ετσι ένας άπ' τους πρώτους που κατέλαβαν τη μεγαλοφυΐα του περιήμιαν ζωγράφων Κορσέ, ήταν και' ο Ροσφόρ, ο όποιος από την εποχή άκόμα που τα έργα του Κορσέ δεν πουλιόντουσαν καθόλου, έπα-

εποχή άκόμα που τα έργα του Κορσέ δεν πουλιόντουσαν καθόλου, έπα-
νελάνθων διαρκώς στους έμπορους των εικόνων:

—'Αγαρίστε Κορσέ... 'Αγαρίστε Κορσέ... Και δεν θα βγίητε χρονον!

Πρώτα, όταν, έπειτα από μερικά χρόνια, άναγομοίτηζε η τέχνη του Κορσέ, η τιμή των έργων του έφτανε σε άπερίοτα ύψη. Με τον Κορσέ, ο Ροσφόρ συνείδησε με πολύ στενή φίλια, άκριβή της όποιος έτήρησε το παρακαίτο χαριτωμένο έπιστάδιο:

Πριν άκόμα γνωρισθί, ο Κορσέ και' ο Ροσφόρ καθόντουσαν σε δύο γενναία διαμερίσματα ενός μεγάλου σπιτιού, στην όδου Καλών Τεχνών, στο Παρίσι. 'Ο Ροσφόρ είχε στο διαμερίσμα του έναν όμοιο σπινορο, τον όποιο άγαπούσε υπερβολικά. Μιά μερα λοιπόν, ο σπινορος αυτός, βραζόνοντας ένα ποσάθου άναγιά, πήδηξε πρσ' αυτό άπειλά τού Κορσέ, ο όποιος άπονοιάζε την όρα έζώνη. 'Όταν ο ζωγράφος έσημαρώσε, ο Ροσφόρ, ο όποιος είχε άνεπτυχί τη φωνή του ζώου του, τον παρακάλεσε να του το ξετραπισίσει από το άπειλό του. Μήπως κι' οι δύο τότε στο άπειλό, όπου βραζαν τον κωμικό σπασμο να βραζίηζη ένα άπύροχο πινάκκα.

—Μιά έταρε δεκαέντε χρόνιας φράγκα! είτε τότε γελόντας ο Κορσέ και, χωρίς ν' άξιώση την παρακαίτη άποζήμιση για την κατατροπή, έαναόισε τον φραγιά στον κωμό του.

'Από τότε ο καλλιτέχνης κ' ο λιβελλογράφος έγιναν φίλοι και' η φίλια τους βραστήζε μέχρι θανάτου.

Η ζωή του Ροσφόρ έτήρησε περιπετειώδη, πολυθρόνθος, γεμάτη δράση. Τόση ήταν μέλαιοτα η δράσις του, ώστε —όπως άναγίρει κάποιος βιογράφος του— θα μπορούσε να γεμισί πέντε τόμους άπονηρομηνιαίου. Μολονότι, όπως είπαμε, ήταν άριστοκρατικός καταγωγής, μόλις ένθλιώθηκε, άπαρηγήθηκε όλους τους τίτλους του και από άκόμα το όνομα του και έγινε ένας άδιόλλατος δημοκράτης, ο όποιος πολέμησε με πραγματικά λύσσα, με θρησκευτικό φανατισμό, τον άυτοκράτορα Ναπολέον ΙΙΙ, ο όποιος βραζόνταν τότε στο θρόνο της Γαλλίας, ως άπόγονος του Μεγάλου Ντεολέοντος.

Την άφραία αυτή πολυμιση του την άρχισε κωρός με την έκδοσις της έφημερίδος του «Φανου», η όποια, ένν στο πρώτο της φύλλο πώλησε 10.000 αντίτυπων, έπειτ' από λίγες μερες πουλώσε 100.000 αντίτυπων καθημερινός! Καταπληκτική δηλαδή έντιμια, παρομοία της όποιος δεν είχε σημειωθεί ποτέ ως τότε.

Μιά η αφορημαρία του «Φανου» ήταν τόσο επαναστατική, τόσο κωστική, ώστε στο ένδοξάτο του φύλλο, η μέν έφημερις κατεσχίθη,

ο δε Ροσφόρ συνειλήθη ως έχθρος της άυτοκρατορίας. Κατεδικασθή εις ένός έτους φυλάκια και' γίλιον φράγκων πρόστιμο, άλλα κατόφθεσε να δραπετεύη και να καταγίη στο Βέλγιο. Έκει εξηκολούθησε να έκδιδη το «Φανου», τον όποιο οι λαθρέμποροι πωλούν άνογών φυλακίαν κωφά κατά χιλιάδες αντίτυπων στη Γαλλία με χίλιους—δύο έξηπονώτατους τρόπους.

'Άλλοτε τον έδεναν σε δέματα, στις πλάτες σάβλων, τους όποιους ξεπατέλιαν προς τη διεύθυνση ενός πανδοχείου που βραζόνταν μέσ' στο Γαλλικό Έδαφος. Έκει, άλλα λαθρέμποροι παρελιόμιναν τα δέματα του «Φανου», τα έβλιναν και τα έστελιαν στο έσωτερικό της Γαλλίας.

'Άλλοτε πάλιν έβλιναν τ' αντίτυπα του «Φανου» μέσ' σε κωμια σκολιάτας η ή έχτιζαν μέσα σε γνήμιες προτομές του Ναπολέοντος ΙΙΙ, μέσ' στις όποιες κωμίες άναγιάζοι: δεν φανταζόταν την ύπαρξί τους.

Μετά την επιστροφή του Ροσφόρ από την έξορσις του στο Βέλγιο, ένα μέλος της άυτοκρατορικής οικογενείας, ο ποιήτρις Πέτρος Βοναπαρτης, σπάτισε το δημοκρατικό δημοσιογράφο Βικτώρ Νουάρ. 'Ο κωνος αυτός, ο όποιος διεκράθη από το πρόσημα της μονομαχίας, ένν στο βάθος ήταν δολοφονία, άναστάσισε όλη τη Γαλλία. Την άλλη μερα, ο Ροσφόρ, μολονότι μόλις είχε επιστρέφει από την έξορσις του, έγραψε στην έφημερίδα του:

«Έιχα την άδυναμία να πιστένω ότι ένας Βοναπαρτης μόνο δολοφόνος δεν μπορούσε να είνε...»

Κατά την κηδεία του Βικτώρ Νουάρ, την όποια παρακολούθησαν γενναία άναγιάστη 200.000 Παρισίον έγγίματα και άστοι, έταρε να πη μιά λέξη ο Ροσφόρ για να έκομη σίην καταγίη η λαϊκή επαναστασις. Μά ο θάνατος του φίλου του τον είχε καταπονήσει τόσο, ώστε ούτε καν να ομωρή άπορούσε ένα τέτοιο πράγμα.

Πράγματι, ο Ροσφόρ ήταν δημοφιλέστατος στη Γαλλία και το ήξερε πολύ καλά αυτό και' ο ίδιος. 'Ενα βράδυ μέλαιοτα που γεμιάζιζε στο σπίτι του 'Αλφονσου Ντιοντέ, ο όποιος ήταν παλιός του φίλος, είτε ότι μιά τον πρόβλημις έταρε για να σηρωθούν στο πόδι 100 χιλιάδες κωσμον.

Τότε ο Ντιοντέ, του όποιοι ένα μετρώλο έργο παζόνταν εκείνες τις ήμερες χωρίς μεγαλί έντιμια από θέατρο «Οντέον», του είπε:

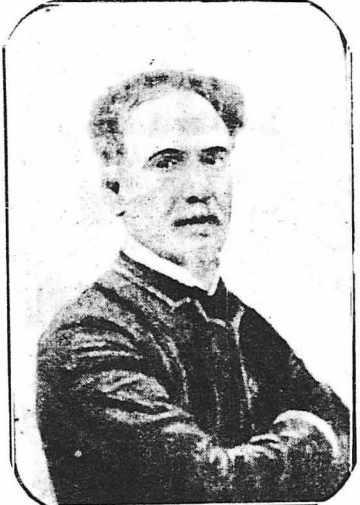
—'Αν είσαι πραγματικός φίλος, Ροσφόρ, πρβει να σηκωθώσθης όλον αυτό τον κωσμο και να τον στείλις σε μιά παραμίνα, η όποια όμως δεν το φροντίζε καθόλου.

Παρ' όλη την ταρωχόδη του ζωή, ο Ροσφόρ έτήρησε ως οικογενειακής άσπύρωτος και ως πατέρας ύπεροχος. 'Επειδή παντρεύτηκε πολύ νέος, άπετήρησε σε ήμια είκοσιεσσάμιον έτών ένα χαριτωμένο κοριτσάκι, το όποιο λάτρειε σαν θεό του. Λίγον κωφά μετά τη γέννησι του, άναγιάστηκε, παρά τη θέλησις του, να το στείλι σε μιά παραμίνα, η όποια όμως δεν το φροντίζε καθόλου.

'Εξο κρενον τότε ο Ροσφόρ, πήγε και το έβραυτήρηε σπίτι του και άνέλαβε αυτός καθήκοντα... παραμιάς. 'Ετσι, όταν τον κοριτσάκι τον έκαλε η νύχτα, ο Ροσφόρ σηκωνόταν από το κρεβάτι του και άρχιζε να τραγουδά γιαυτό το καθήκοντά του. Για να μην άνοχη μέλαιοτα τους γειτόνους του, έταρε το κοριτσάκι του στην άγκυλιά και κατέβαινε έξω στο δρόμο, όπου άρχιζε να κωδη βόλιε, ναυοφιζόντας το σαν μητέρα. Το πρώτο πάλι, ο Ροσφόρ πήγαγε κι' έταρε τον περιπότο του στο Βοτανικό Κήπο μαζί πάντοτε με την κόρη του, η όποια, παραγιάδεινιη καθώς ήταν, δεν έννοοισε να ξεκολλήση από κωνά του ούτε στιγμή. 'Ετσι και το άπύγεμα, την ώρα που έγραφε με το ένα του χέρι τα πύρινα ύθηρα του, με το άλλο κρατούσε η χάιδετη την κόρη του, που δεν τον άφανε σε ήσυχια.

'Όταν, έπειτ' από λίγο κωφά, ο γυμναός συνέστησε να στείλιον τη μικροία στην έξοχη, ο Ροσφόρ σιωμοφώθηκε με την ύποδειξί του, μά, επειδή δεν μπορούσε να κωνη, χωρίς την κόρη του, έπραγε τρις—τέσσερες φορες τη βδομάδα από το Παρίσι και πήγαγε στην έξοχη, για να την ιδί. 'Όταν μέλαιοτα δεν είχε χρωμάτα, έκανε όλο αυτό το δρόμο πεζός.

'Από το πώλο που κρατούσε την κόρη του, το χέρι του μεγάλου λιβελλογράφου είχε πάρει μιά τέτοια συνήθεια, ώστε και όταν άκόμα

'Ο 'Ερρίκος Ροσφόρ

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ CHARLES EPHEΥRE

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ

“Η άρρώστειες, ή πείνα και οι πό- λειμο είχαν κάνει τόση θραύση εκείνη- τήν εποχή στη γή, ώστε ο Παράδει- σος βρέθηκε άξια για περιζωλιόμενος

από πλήθος ψυχών.

“Η ψυχές των πεθαμένων είχαν μαζευτεί μπροστά στην Πύλη του Παράδεισου και λερμαίνον για να μπεινε μέσα. “Ο Άγιος Πέτρος δυος κρατούσε στα χέρια του τα κλειδιά και δεν ήξερε ποιάν απ’όλους να προταξοίση.

—“Ε! φώναξε σε λίγο αίσθητά, λιγότερο θάρροβο, παρακαλώ, και μη βιάζεστε τόσο πολύ. Έδω λέρα δεν εινε μύλος για να ιμπετε έτσι εύκολα... Εινε ο Παράδεισος! Και για να σάς βάλω μέσα, πρέπει να μου δώσετε δείγματα της αξιοίας σας.

Και γρονώντας σε κάποια ψυχή που παρήστεκε εκεί μπροστά του, τή ρώτησε:

—Για έλα εδω έσθ που ζάνεις τούτα φασαρία... Τι ήσωνα πριν και παρουσιάζεσαι τώρα με τόση φόρα;

—Άγιε Πέτρε, άποκριθήκε ή ψυχή, δεν με γνωρίζεις; Είμαι ο Πατριούτος ο μοναχός κι’ άξιζω, βέβαια, πολύ περισσότερο απ’ όλους αυτούς που με τραγουδούν εδω. Έπέρασα τη ζωή μου κλεισμένος σ’ ένα μοναστήρι. “Επί σαράντα διόκληρα χρόνια έγραφα κάθε μέρα τις άκοινοθίες και τους θόρους, τις μεγάλες και τις μικρές άκοινοθίες, τους έσπεριούς και τα άποδέματα. Το προσευχητάριό μου, που ή- ταν ολοζώνουγο, έχει τριγεί τερά από την πολλή χρήση, γιατί ή προσευχή μου δεν έπαιωναν ποτέ τέλος. Τα γονάτια μου εινε σχεδόν πληγωμένα από το άδιάκοσο γονάτισμα άπάντο στις κρίσεις πλάσης του ναού. “Αλλά και τις ώρες που δεν έκανα προσευχές, δεν καθόμιον. Πήγαινα να έ- πισηφτω τους φτωχούς και κήρυττα στους Χριστιανούς την αλήθεια του Θεού...

—“Ολα αυτά εινε καλά και άγια, του ελεγε ο Άγιος Πέτρος, αλλά δεν θα πεί- ραζε αν ελγες και λίγη μετανοαστήκη. Θά ιμπες, βέβαια, μα μέσα στον Παράδεισο, αλλά πρέπει να περιμένης ακόμα λίγο και- ρό στο Πουργατόριο...

Τότε παρουσιάζεκε μπροστά στον Ά- γιο Πέτρο μα μικρή ύπηρητρια.

—Δέσποτα, του ελεγε ή φτωχή κοπέλλα, εγώ πήγαινα κάθε Κυριακή στην εκκλη- σιά και εξομολογιόμινα τέσσερες φορές το χρόνο. Σημωκόμιον πάντα με το λά- λημα του πετεινού, έπλυνα τα πιάτα, σά- ρωνα το σπίτι, έδινα τροφή στα ζώα κι’ ένιβα τα μικρά παιδιά. “Υπηρετώσα πιστά τους κυριούς μου, αν και αυτοί ήσαν άνθρωποι σκληροκαρδοι, με βανάνιζαν και δεν μ’ άφαιραν να πηγαίω τις Κυριακές στο δάσος και να χορεύω μαζί με τα παι- ληκάρια...

—Είσαι μια καλή κοπέλλα, τή δέκωνε ο “Άγιος Πέτρος, και νάσαι βέβαια πώς μια μέρα θα σε άνταμείψω...

—Άγιε μου προστάτη μου! άκούστηκε τότε ή φωνή ενός ψυρά. Τήν εικόνα σου την ελγα πάντα μαζί μου και τ’ όνομά σου δεν έλειπε απ’ το στόμα μου.

δεν ελγε επάνω του το άνάλιτρο και γλυκό φορτίο του, διατηρούσε μια όφιζοντια κλίση. Γι’ αυτό ο όνομαστός δημοσιογράφος της εποχής: Ζιλ Βαλλές, μόλις έβλεπε από μακριά το Ροσφόρ, έλεγε:

—Νά ο Ροσφόρ που κρατάει την κόρη του!

“Ο άγιος λιβελογράφος ήπρηξε έξ ίσον τρυφερός και στοργικός και για τους γιουούς του Ίάκωβο και Έρριζο, καθώς και για τα έν- γόνια του, τα όποια απέτησε άγοότερα.

Συντά, μάλιστα, τα άρθρα του, τα όποια έγραφε με πέννα βου- τηγιμένη στο βιτριόλι, τα συνέτασε την όρα που χάιδεε στα γονάτια του τη μικρή του ένγγονη Αιλέττα. Μά ή ζωή του Ροσφόρ δεν τελειώνει εδω... Γι’ αυτό στο προσεχές θα μιλήσω- με για τις μονομαχίες του, για τις έξορίες του, τις άποδράσεις του κτλ. κτλ.

—Τι έκαμες λοιπόν έσθ στη γή; τον ρώτησε ο “Άγιος Πέτρος.

—“Α, Άγιε μου, πέρασα πολύ δύσκο- λες μέρες. “Ήμιον πάντα στη βάρκα μου, και με τη βροχή και με τη μπόρα, και με το χιόνι και με το χαλάζι. Μόλις έπινα ζανένα ψάρι, άμέσως έτρεχα ζυπόλητος στην άγορά για να το πουλήσω. Πενήντα χρόνια έκανα αυτή τη δουλειά και ποτέ μου δεν άνταπαύτηκα...

—Φτάνει, φτάνει, τον δέκωνε ο “Άγιος Πέτρος. Και, γρονώντας προς κάποιον ένγνη που στεκόταν περιήματος ά- νάμεσα στο πλήθος, τον ρώτησε:

—Εσθ τι έκανες διαν ήμιον στη γή;

—Εγώ, άποκριθήκε έντενος, έσθεόστηκα πάντα τη θρησκεία και μάλιστα την ύπερασπιστήκα με κίνδυνο της ζωής μου. “Επήγα μαζί μ’ άλλους έπτότες στην Παλαιστίνη και σκότσασα με το χέρι μου έ- δδομηττα εγκτά άπίστονα. Κατατάχτηκα στην ύπηρησία του βασιλιά μου και τον έσπινώδερα παντού. Για χάρι του γίνωσα άγρια όλοια, χόρνεμα μέσα στα άνάτορα, άγονιστήκα στα ύπεροδία...

—Καλά, καλά! τον δέκωνε ο “Άγιος με δυσφορέσια.

“Επειτα ήρθε ή σειρά ενός στρατιώτη, ο όποιος άρχισε να διηγεί- ται τους κάποιος του, τις ταλαιπωρίες του, τις πορείες του μες στη νύχτα με το κρύο και με το ήλιο, την άμειστηρη κόπωση του κάτω απ’ τη φοβερή ζέστη του ήλιου...

“Ο “Άγιος Πέτρος μόλις τον άκούεκε... Κατόπιν ήσαν με τη σειρά τους ένας χωριάτης, ένας καλόγερος, ένας βοσκός και του διηγήθησαν καθένας την ιστορία του. “Ολοι τους πήγαιναν κατακουρασμένοι, εξαν- τλημένοι, μισοπεθαμένοι.

“Ολοι τους ελγαν δοκιμάσει τις σφορές και τις άπογοητεύσεις της ζωής και κανένας δεν μιλούσε για τ’ αγαθά της και για τις χαρές της.

“Έξαινα ο “Άγιος Πέτρος ελεγε μια φτω- χή ψυχή που καθότανε δειά και κάτω πα- ρερα.

—Εσθ τι έχεις να μās πής; τή ρώτησε. Είμαι περιεργός να σ’ άκούσω...

—Άλλοιμονο, Δέσποτά μου! άποκριθήκε εκείνη. Εγώ δεν έχω τα ίδια δικαιώματα στον Παράδεισο με τις άλλες ψυχές. Ποτέ, βέβαια, δεν έκανα κακό σε κανέναν, αλλά ούτε και καλό έχω κάνει. Έπέρασα όλη μου τη ζωή ρουγώντας καθαρό άέρα, καττάζον- τας το νερό των ορειών, άκούγοντας το λάλημα των πουλιών κι’ άντανένοντας την ενδιθά των λουλοιδιών. Το χειμώνα έκαλι- νόμινα στον ήλιο για να ζεσταθώ και το καλοκαίρι πήγαινα κι’ έβοι- σα άδουλο κάτω από τον ίσκιω των δέντρων. Με τα λίγα χείματα που οικονομώσα, άγόραζα ζανένα ξεροκόμιμα για να καταπαύω την πείνα μου και κανένα πορτοκάλι για να σίτισω τη δίμα μου. Τις περισσότερες φορές γύριζα έξω και κομιόμιον ήσινα κάτω απ’ τη γλυκειά λάμψη των άστεριών. “Εήσα έτσι τριάντα διόκληρα χρόνια, τα όποια πέρασα ήσως και να καταλάω. Οι άνθρωποι φέθησαν κα- λού άπέναντί μου. “Αν και με κακομεταξοίονταν σαν ζητιάνο, όστώ- σο μ’ άφαιραν να ζω όπως ήθελα και δεν μωϊκαναν καμιά παρατή- ρηση. Αύτη εινε ή ιστορία μου, Δέσποτά μου...

—“Εμπα, φίλε μου, έμπα μέσα άμέσως, του φώναζε ο “Άγιος Πέ- τρος μ’ ένθουσιασμό, άνοιγοντάς του διάπλατη την πόρτα του Παρα- δέισου. “Εκαμες πολύ καλύτερα απ’ όλους αυτούς που μου κοιβαί- ληθησαν σήμερα εδω. Εγνώριστε την άληθινή οσία της ζωής και τη δικαιοσύνη όπως κανέναν απ’ αυτούς. “Εμπα μέσα λοιπόν και πιάσε την καλύτερη θέσι. Αυτός τους άλλους θα τους άλγισω έξω, όσώπου να συναισθανθούν όλο το μέ- γεθος της μορίας των...

CHARLES EPHEΥRE

